

ІНТЕРНЕТ-СКОРОЧЕННЯ ЯК ЗАСІБ МОВНОЇ ЕКОНОМІЇ

Сидорук Г. І. Інтернет-скорочення як засіб мовної економії.

У статті досліджено причини появи інтернет-аббревіатур, особливості їх структури, семантичного наповнення та функціонування в інтернет-просторі. Виявлено, що різні види скорочень слугують засобом експресії й художньої виразності, а користувачі інтернету виявляють дивовижну винахідливість і фантазію. Розглянуто психологічні аспекти поширення скорочень в інтернет-спілкуванні.

Ключові слова: інтернет-скорочення, інтернет-аббревіатура, ініціалізм, числова аббревіатура, спосіб скорочення, акронім.

Сидорук Г. И. Интернет-сокращения как средство языковой экономии.

В статье исследуются причины появления интернет-аббревиатур, особенности их структуры, семантического наполнения и функционирования в интернет-пространстве. Акцентируется внимание на том, что разные виды сокращений служат средством экспрессии и художественной выразительности, а пользователи интернета проявляют удивительную изобретательность и фантазию. Рассмотрены также психологические аспекты распространения сокращений в интернет-общении.

Ключевые слова: интернет-сокращение, интернет-аббревиатура, инициализм, числовая аббревиатура, способ сокращения, акроним.

Sydoruk G. I. Internet-shortenings as a means of language economy.

Conditions leading to emergence of Internet-shortenings, specifics of their structure, semantic content and functioning in Internet space have been studied. Different types of shortenings serve as a means of emotional and artistic expression, and Internet users are showing remarkable ingenuity and imagination here. The author identifies the psychological and psycholinguistic aspects of their spreading in internet-communication. The necessity to study, master and actively use the abbreviations as an effective means of language economy is emphasized. Their structural and semantic features have been described as well. Two groups of abbreviations: lexical and graphical, have been analyzed. Specific attention has been paid to numeric, alphanumeric abbreviations and initialisms. Specific forms of shortenings are used in messages: word replacement, letters and numbers homonymic in sounding to parts of words. Shortenings perform help to save time spent in network, increase the expressiveness of the text. Language of internet users is differentiated by age and profession, level of mastering computer technologies, users' interests and activities. Here we find programmers, web-designers, system engineers, hackers, gamers, etc. Each group of users uses certain shortenings that may be familiar to other groups in part or not familiar at all. Theoretical conclusions are backed up by relevant factual material.

Key words: internet abbreviation, internet shortening, initialism, numerical abbreviation, method of reduction, acronym.

Інтернет простір переповнений скороченнями, які зумовлені особливостями спілкування в ньому, необхідністю зважати на свій і чужий час, передати максимум інформації мінімальними зусиллями, швидко і в доступних для огляду обсягах. Варто враховувати зростаючу вартість споживання електроенергії, час перебування в он-лайн, скоротити який можна завдяки лаконічності висловлень. У чаті не треба перечитувати текст задля виправлення помилок “frend, bildin”. Мова як засіб спілкування виконує яскраво виражену соціальну функцію, що впливає на її структуру і визначає її розвиток.

Актуальність праці зумовлена низкою причин: мережеве спілкування в цифровому форматі потребує всебічного наукового вивчення, воно недостатньо висвітлене в лінгвістичній літературі й охоплює всі верстви населення – від програмістів до людей різних професій, соціальних груп і віку. Мета статті – виявити лінгвістичні, комунікативні та структурно-семантичні особливості інтернет-скорочень в англійській мові.

Спілкування в інтернеті стало об’єктивною лінгвістичною реальністю, оскільки є найпоширенішою формою віртуального спілкування у світі, що ігнорує канонічні засади жанру, правила, правопис, тому дослідження феномена оформлення електронних повідомлень стало дуже важливим з позиції перспектив розвитку мови й мовлення. Відомі численні праці, присвячені певним аспектам і класифікації інтернет-скорочень в англійській та українській лінгвістиці, а також психолінгвістиці (О. Кириченко, М. Макаров, О. Медвідь, Ф. Смирнов, Л. Чумак, З. Харріс Саббеттай та інші) [2; 7; 8; 10].

Абревіатура як продукт способу скорочення зазвичай складається з комбінації букв, узятих у різних поєднаннях зі скорочуваного слова або словосполучення. Цим засобом послуговуються в усіх письмових жанрах, його використання активізується завдяки електронним носіям обміну інформацією (*e.g., etc., NB, asap*). Поступово такий спосіб спілкування переходить в усне мовлення і там закріплюється остаточно: *I'd like to have it done **asap** /'eɪsəp/*.

Спілкування через електронну пошту широко використовує відомі скорочення, як-от: *bbfn – bye bye for now; btw – by the way; fyi –*

for your information; iac – in any case; imho – in my humble opinion; otoh – on the other hand; lol – laugh out loud. Ці скорочення супроводжуються так званими «смайликами» (пiктограмами, емотиконами), що відображають емоції: (=) або ;) – посмішка; (=_) – смішно до сліз;))))) – безмежна радість; =O – здивування.

Спілкуючись у мережі за допомогою коротких фраз, містких і стислих виразів, позначаючи емоції картинками, користувачі створюють нову мову, побудовану на графічних символах і словах. Символьні зображення поширюються дуже швидко, стають практично загальноприйнятим інтернет-сленгом. Сленгові слова з часом утрачають емотивне забарвлення, переходять до розряду повсякденної лексики за умови, що мають ознаки слова. Вони отримують статус ключових слів з їх певними характеристиками (коротке написання, наявність голосних і приголосних, розбивка на склади, однозначність). Цей тип аббревіатур утворюється через складення початкових букв словосполучення, які можуть бути як прописними, так і малими: *LOL* або *lol* зазвичай означає “Laugh Out Loud”. Проте наявні й інші тлумачення, якими цей перелік не обмежується: “*Lots of Laughs*” або “*Lots of Love*”.

Інтернет-спільнота неминуче переходить на скорочення мови спілкування з тієї причини, що потік інформації настільки швидкий, що реагувати на нього розлогими реченнями з правильно побудованими фразами й підібраними словами є недоречним марнотратством. – *WRU?* – *AFK! BRB.* – *WTH?* – *SC! TTYL.* Написання цього діалогу зайняло 4 секунди, що в десять разів менше, ніж відтворення цих речень повністю: – *Where are you? – Away from keyboard. Be right back. – What the hell? – Stay cool! Talk to you later* [12].

У скороченнях використовується комбінація букв і чисел, тобто алфавітно-числова аббревіація. Число 2 використовують для позначення прийменника *to*, прислівника *too*, префікса *to-*: *2day (today)*, *L2M (listening to music)*, *N2M (not to mention)*. Так само число 4 може замінювати прийменник *for* і морфему – *fore*: *B4 (before)*. Число 8 використовують для позначення морфем – *eat* або – *ate*: *GR8 (great)*, *L8R (later)*, *M8 (mate)*. Майже всі цифри можуть ставати частиною скорочення: *N-E-I ER anyone here?*; *NE1 anyone*; *N-E-I anyone*; *X-I-10 exciting*.

Числа іноді є цілком еквівалентним математичним способом запису лексичної інформації про відомі факти та події: *24 / 7* означає «весь час» (*all the time*), тобто двадцять чотири години на добу і сім

днів на тиждень;

Скорочення *9 / 11* пов'язують із терористичною атакою на нью-йоркські будівлі-близнюки 11 вересня 2001 року, є абсолютно всім зрозумілим маркером тих трагічних подій. Найвні тисячі подібних скорочень, які в зарубіжних джерелах називаються чат-абревіатурами [13]: *143 I love you; 4ever forever; AAF as a friend; A/S/L/M/H? age, sex, location, music, hobbies; AYSOS are you stupid or something; BBL be back later; BBS be back soon; AAR at any rate; B4N bye for now; BAK back at the keyboard; EMA what is your E-mail address; F2F face to face; E123 easy as 123.*

Інтернет-спілкування можна розглянути з психолінгвістичних позицій. Сучасна зарубіжна соціальна психологія оперує поняттями *linguistic skills to melt the ice, effective communication strategies* тощо, а також спеціальним терміном *self-presentation*. Обрані мовні тактики формують у співрозмовника уяву про нас, моделюють наш образ, який викликає в нього бажання спілкуватися. Інтернет-скорочення полегшують етап знайомства та заохочують до спілкування. Керуючись своєю тактикою, ми водночас повинні вміти розпізнавати ці тактики у співрозмовника й адекватно реагувати на них. «Знання поширених абревіатур, що використовуються у процесі віртуального спілкування, допомагає зрозуміти краще інших людей і спілкуватися з ними швидко й легко» [3]. Віртуальне спілкування має ряд особливостей, що докорінно відрізняють його від реального спілкування: 1) Анонімність. При віртуальному спілкуванні спостерігається приховування або презентація неправдивих відомостей про себе. У мережі допускається велика свобода висловлень і вчинків (аж до образ, нецензурних виразів), оскільки ризик викриття і негативної оцінки мінімальний. 2) Добровільність і бажаність контактів. Користувач інтернету добровільно вступає в контакти або уникає їх, може розірвати їх у будь-який момент. 3) Важкість утримання емоційного компонента спілкування і, в той же час, стійке прагнення до емоційного наповнення тексту, що сприяє створенню спеціальних позначок на позначення емоцій. 4) Письмова форма спілкування, в основі якої лежить сучасна розмовна мова з її прагненням до максимальної стислості інформації. Спілкування в інтернет-чатах відбувається похапцем, нашвидкуруч і є гранично спрощеним. Тут вважається особливим шиком висловлюватися спрощеною мовою, що суперечить нормам звичайного

спілкування. «Використання специфічної комп'ютерної лексики стає засобом самовираження учасників комунікації і слугує зміцненню корпоративної єдності» [4, с. 157].

Однією з найбільш обґрунтованих теорій появи скорочень є концепція економії мовних засобів, що отримала найбільший розвиток у працях А. Мартіне. Суть «економного використання мови» полягає в забезпеченні передачі максимальної кількості інформації в одиницю часу, тобто в підвищенні комунікативної ролі мови [6, с. 7]. У сучасній мові аббревіацією нерідко послуговуються як засобом експресії та художньої виразності, і користувачі інтернету виявляють тут дивовижну винахідливість і фантазію: *XOXO hugs and kisses*, *YAA yet another acronym*, *YOYO you're on your own*, *ZZ Sleeping, Bored, Tired*, *GRRRR growling*, *H&K hug and kiss*, *HA hello again*, *TTTT these things take time*. Згідно зі статистикою одного з найбільших сайтів, присвячених скороченням у мережі, в його базі «сьогодні є 4195875 зареєстрованих англійських скорочень» [11].

Спілкування в мережі подібне до красномовства на письмі й будується за всіма законами риторики та психології. Серед скорочень слів повсякденного вжитку існує тенденція скорочувати «довгі» слова: *add – address*; *agro – aggression*; *amazn – amazing*; *broom – bathroom*; *ez – easy*; *f – female*; *grl – girl*; *jbc – just because*; *k – kiss*; *lil – little*; *lv – love*; *ppl – people* [27]. Скорочуються також фрази та терміни: *AFAIK – as far as I know* – наскільки мені відомо; *ASLMH Age / Sex / Location / Music / Hobbies* – вік / стать / місцезнаходження / музика / хобі.

Відмінною рисою аббревіації в мережевих текстах є скорочення не лише термінів, але й словосполучень і навіть цілих речень, що вживаються в розмовній мові: *DBEYR – Don't Believe Everything You Read*; *TTUTT – To Tell You the Truth*; *ATOU – Always Thinking of you*; *BWDIK – But What Do I Know?*; *TCTC – To Close To Call*; *YMML – You Make Me Laugh*.

Часто в скороченнях використовуються цифри та знаки: *@? at*, *@teotd – at the end of the day*; *1 – one or won*; *ne1 – anyone*; *% (oo) – T%k – took*; *& (and) – b& – band*; *CUI8r – see you later*; *?4U – question for you*; *2U2 – to you too*; *2MFM – too much for me*; *=w= – whatever*; **G* ? giggle or grin*; **H*? hug*; **K*? kiss*.

У мережі широко використовують ініціальні аббревіатури, що розміщуються між графічними й лексичними скороченнями, але

прирівнюються до лексичних. Вони утворені з початкових букв або звуків слів, що входять у словосполучення, і щодо вимови поділяються на такі види: 1) ініціальні аббревіатури з буквеним прочитанням (буквени аббревіатури читаються за назвою букв: *OIC* = *Oh, I see*, *CU* = *See you*, *R* = *are*); 2) ініціальні аббревіатури зі звуковим прочитанням, або акроніми (звукові аббревіатури складаються з початкових звуків слів словосполучення: *CYT* *see you tomorrow*, *DETI* *don't even think about it*, *DIKU* *do I know you?*, *CID* *crying in disgrace*, *CUZ* *because*, *CYL* *see you later*, *FUD* *fear, uncertainty, and doubt*, *GAL* *get a life*, *GIWIST* *gee, I wish I'd said that*, *GOL* *giggling out loud*, *IWALU* *I will always love you*, *JAS* *just a sec*, *KIR* *keep it real*, *KIT* *keep in touch*, *LULAB* *love you like a brother*, *LULAS* *love you like a sister*. *LYL* *love you lots*).

Зазвичай звукові аббревіатури утворюються тоді, коли всередині аббревіатури є голосні звуки. Ініціальні аббревіатури, які збігаються з англійськими словами в їх звуковій формі, називають омоакронімами, тобто акронімами, омонімічними звичайним словам: *HAND* *have a nice day*, *BAG* *busting a gut*, *BEG* *big evil grin*, *DUST* *did you see that*, *FISH* *first in, still here*, *PAL* *parents are listening*, *POTS* *plain old telephone service*, *SED* *said enough darling*, *SYS* *see you soon*, *TOM* *tomorrow*, *TOY* *thinking of you*.

Усі скорочення можна розділити на кілька основних груп. Лексичного скорочення зазнають вирази, що виступають у тексті в ролі вступних слів зі значенням відображення порядку думок та їх зв'язку; зауваження про способи оформлення думок; джерела повідомлення; спрямованості повідомлення; поєднання слів у ролі вступних пропозицій: *BOT* (*back on topic*); *BTW* (*by the way*). Аббревіації зазнають словосполучення з головним словом-дієсловом у формі наказового способу: *RBTL* (*read between the lines*); *RML* (*read my lips*). До третьої групи належать стійкі словосполучення: *ASV* (*age / sex / village*); *TIE* (*take it easy*). На окрему увагу заслуговують часто вживані різні слова, сполучення слів і речення: *HTH* (*Hope this help*); *ISP* (*Internet service provider*). П'яту групу складають стандартні скорочення-коментарі стану учасника чату: *BRB* (*be right back*). В шосту групу входять експлетиви, тобто поєднання слів, що виражають ставлення мовця до предмета висловлення, але не впливають на його зміст: *SH* (*shit happens*); *ONNA* (*Oh no, not again*).

Крім названих акронімів і напівскорочень, натрапляємо й на

такий тип лексичних скорочень, як усікання: *tlp* (*telephone*); *ppl* (*people*); *pls* (*please*).

Тяжіння до незвичайності й нестандартності форми спілкування є ще однією причиною поширення скорочень. Лексичні нововведення народжуються в невимушеній мові, у вузькому соціальному середовищі, найчастіше серед молоді, яка свідомо порушує норми, протестуючи проти них. При цьому відоме, часто вживане слово, набуває свіжої експресивності та новизни.

Мова інтернету не сприяє покращенню знань орфографічних і синтаксичних правил в учасників комунікації. У такому разі формується новий стиль інтернет-спілкування, притаманний не тільки інтернет-спільноті. Він впливає на мовленнєву поведінку всього суспільства загалом. Усі скорочення, використовувані у віртуальній комунікації, поділяють на дві групи: лексичні та графічні. Поширеними є ініціальні абревіатури.

Скорочення спостерігаємо в усіх цифрових засобах комунікації – чатах, блогах, форумах, конференціях, електронній пошті, засобах миттєвого обміну повідомленнями, соціальних мережах «Однокласники», «В Контакті», «Facebook». Утворені абревіатурні лексичні одиниці вважають інтернет-сленгом. Вони дають змогу співрозмовникам розуміти один одного з півслова, їх використовують не лише для позначення слів, словосполучень, але і цілих речень. У мережевих текстах використовують специфічні форми скорочень (заміна слова або його частини омонімічним за звучанням найменуванням літери або цифри), що допомагають заощадити час перебування в мережі, підвищують експресивність текстів.

Мова інтернет-користувачів диференційована за віком та професією, рівнем володіння комп'ютерними технологіями, за інтересами користувачів чи їх діяльністю. Наявна підмова програмістів з її скороченнями, підмова web-дизайнерів, системників, хакерів, любителів комп'ютерних ігор. Кожній групі користувачів властиве вживання певних скорочень, які можуть бути знайомі іншим групам частково або зовсім не знайомі.

Література

1. Борисов В. В. Аббревиация и акронимия / В. В. Борисов. – М. : АСТ, 2004. – 125 с.
2. Кириченко О. А. Новації у мові комп'ютерних користувачів / О. А. Кириченко // Філологічні трактати. – 2010. – Т. 2. – №3. – С. 51–55.

3. Кочемайкина Е. А. Net Lingua или иностранные аббревиатуры в Интернете / Е. А. Кочемайкина. – М., 2011. – 32 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://школа-росинка.рф/students/>
4. Кубрякова Е. С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX века / Е. С. Кубрякова // Язык и наука конца 20 века. – М. : Ин-т языкознания РАН, 1995. – С. 144–238.
5. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / М. Л. Макаров. – М. : ИТДК «Гнозис», 2003. – 280 с.
6. Мартине А. Принцип экономии в фонетических изменениях / А. Мартине. – М. : Иностранная литература, 1960. – 259 с.
7. Медвідь О. М. Комп'ютерний сленг / О. М. Медвідь // Вісник СумДУ. – 2005. – №6 (78). – С. 50–56.
8. Смирнов Ф. О. Искусство общения в Интернете. Краткое руководство / Ф. О. Смирнов. – М. : Издательский дом Вильямс, 2009. – 240 с.
9. Хабермас Ю. Теория коммуникативного действия / Ю. Хабермас // Вестник Московского университета. – 1993. – №4. – С. 43–63.
10. Чумак Л. М. Складноскорочені слова як особливий клас слів у сучасній англійській мові / Л. М. Чумак // Вісник Житомирського державного університету. – 2008. – С. 212–215.
11. The Acronym Finder. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.acronymfinder.com>
12. <http://www.cosmo.com.ua/omg-internet-akronimi/>
13. <http://www.missingkids.com/adCouncil/pdf/lingo/onlinelingo.pdf>

Стаття надійшла до редакції 23.11.2015 р.